

TRGOVSKA

Licejska knjižnica

Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 2. oktobra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV 117.

Produksijske razmere v štirih največjih industrijskih državah.

Sprejetje Dawesovega načrta in obnova Nemčije ustvarjata pogoje za nastop važnega preokreta v mednarodni produkciji in trgovini, posebno pa na kontinentu. Zelo zanimivo je zato primerjati podatke o današnjih produktivskih razmerah v štirih največjih industrijskih državah, t. j. v Nemčiji, Franciji, Angliji in Ameriki, kakor jih prinašajo nekateri inozemski listi.

V nemški gospodarski krizi je v zadnjih mesecih nastopilo splošno olajšanje. V trgovski bilanci je zaznamovati nagel preokret na bolje. Dočim je znašal še v juniju uvoz 753, izvoz pa 475, torej pasivnost 278 milijonov zlatih mark, je bila v juliju bilanca pri uvozu v znesku 556 in izvozu 573 milijonov zlatih mark že aktivna za 17 milijonov. Prebitek pa se utegne za avgust povečati še okroglo devetkratno. To gre za enkrat v glavnem le na račun izrednega skrčenja uvoza, vendar pa kaže, da se je začelo tudi krepko z izvozom. Mnoge industrijske panoge poročajo o enotnem izboljšanju konjunktura. Gre predvsem za tekstilno stroko; olajšanje pa se čuti tudi v železni industriji in rudarska industrija čaka le še na učinek znižanja prevoznih in premogovnih cen.

Francija izkazuje že tretji mesec pasivno bilanco, ki je dosegla v avgustu 105 milijonov frankov. To pa ni tako hudo, ker je dano kritje v dosti višjih nevidnih dohodkih, kakor posebno v dohodkih iz tujkega prometa. V industriji je položaj neizpremenjen. Metalurgija že mesece sem relativno stagnira. Dočim je v juliju produkcija železa nekoliko padla, se je produkcija jekla dvignila in prav tako produkcija premoga. Tekstilna

industrija se je mestoma oživila, vendar pa še daleko ne tako, kakor so kazali prošli meseci valutne konjunktura. Zelo dobro kaže produkcija umetne svile.

V Angliji se je število brezposelnih povečalo za 100.000, t. j. na 1.100.000, kar dokazuje vso resnost položaja angleške industrije, kakršnega so ustvarili londonski zaključki glede Nemčije. Produkcija železa je padla v avgustu od 616.000 ton na 589.000 ton, proizvodnja jekla od 689.000 na 527.000 ton. Produkcija premoga je stabilna. Bombažna industrija se polagoma popravlja, to predvsem radi preureditve fabrikacije; precejšnje število tovarn je prešlo v produkciji finejših izdelkov, ker je v teh konkurenca precej slabša, kakor v grobih vzorcih. Volnena industrija je močno zaposlena. Celotna avgustova zunanja trgovina kaže na strani eksporta napram juliju (71.3 milijonov funtov šterlingov) malo nazadovanje (66.3 milijonov funtov šterlingov), vendar pa je še vedno ugodnejša napram avgustu prošlega leta (60.1 milijonov funtov šterlingov).

V Združenih državah Sev. Amer. kaže avgust znatno zboljšanje. Tekstilna industrija, ki je počivala vsled dolge krize, se oživlja; mnoge tvornice so začele zopet z obratom na znižani mezdni bazi. Dočim je produkcija železa v avgustu le nekoliko napredovala, kaže produkcija jekla velik prirastek. Avtomobilna industrija je proizvedla v avgustu 2% več kakor v juliju. Poljedelska produkcija kaže izboljšanje radi dokaj ugodne žetve in velikega povpraševanja Evrope. Depresija, ki je vladala v prošlih mesecih tega leta, se bo v jeseni vsekako premagala.

Ureditev delovnega časa v trgovskih obratih.

Na podlagi pooblastila, danega v zakonu o zaščiti delavcev, je ministrstvo za socialno politiko izdelalo načrt pravilnika o delovnem času in o odpiranju in zapiranju trgovin. Pravilnika bi morala po zakonu o zaščiti delavcev stopiti v veljavo že decembra meseca 1922 in sta se že svoječasno poslala dva načrta zainteresiranim korporacijam delodajalcev in delojemalcev v izjavo. Na podlagi teh izjav je izdelalo sedaj ministrstvo nova načrta, ki se bosta poslala v kratkem našim organizacijam v zopetno proučitev in izjavo.

Uredba o delovnem času je kratka in ima v vsem tri paragrafe. Prvi odreja, da more pomožno osebje v trgovskih podjetjih biti zaposleno največ 9 ur dnevno, odnosno 54 ur tedensko. Drugi navaja izjeme: za bančna in njim slična podjetja, za zavarovalnice, za ekspedicijske in transportne tvrdke velja delovni čas največ 8 ur dnevno. Za tvrdke, ki prodajajo živila (ne vstevši delikatesne trgovine!), za prodajalnice novin, tobaka in sveč ter za podjetja, ki se bavijo s transportom ljudi in blaga, pa se odreja deseturni delovni čas.

Uredba o odpiranju in zapiranju poslovnice je obsežnejša. Ob delovnih dneh obrtna in trgovska podjetja ne smejo biti odprta pred 6. uro jutraj, a tudi ne po 8. uri zvečer. Opoldne pa morajo biti zaprta vsaj eno uro. Izjemoma so lahko opoldne odprte kavarne, gostilne, hoteli, mlekarne, izkuhovalnice, slaščičarne, trafike in prodajalne novin, ako se vrši preseljevanje podjetja, nadalje ako se delo mora nadaljevati, da se prepreči škoda na blagu, ter ob dnevih letnih

sejmov. Toda vse osebje, nameščeno v teh podjetjih, mora imeti tekom dneva predpisani odmor ter ne sme biti zaposleno dalje, kakor je zanj predpisan delovni čas. Izjemoma lahko oblastna nadzorstva po zaslišanju delavskih in delodajalskih organizacij dovolijo, da podjetje ostane odprto največ dve uri preko delovnega časa, toda samo v nastopnih slučajih: ob praznikih, ob letnih sejnih, ob priliki velikih ljudskih zborovanj ter slično. Delodajalci pa morajo nameščenec plačati nadure. Zaprta pa morajo biti obrtna in trgovska podjetja v nedeljah ves dan, kakor to odreja § 12. zakona o zaščiti delavcev. Izjemo tvorijo: letni in nedeljski sejmi, preseljevanje in zadnja nedelja pred Božičem. Te dni so lahko podjetja odprta ves dan, le ob sejmiskih dneh pa dopoldne.

Ze iz te kratke vsebine je razvidno, da ni ministrstvo v potrebni meri vpoštevalo izjav delodajalcev. Z načrtom se bomo v kratkem še obširneje bavili.

Čudna praksa zagrebškega borznega razsodišča.

Dne 26. septembra t. l. je izreklo zagrebško borzno razsodišče prav čudno razsodbo.

Dejanski stan je bil sledeči: Neka ljubljanska tvrdka je dobila od subotičkega trgovca vagon moke. Voz je bil popolnoma v redu, plombe originalne in nepoškodovane iz Subotice. Pri razkladanju se je opazilo, da so tri vreče v sredini voza, sredi sklada, veliko manjše kakor ostale. Uradno tehtanje je ugotovilo pri teh treh vrečah primanjkljaj 97 kg. Oddajalec ni tehtal pri oddaji, temveč je pustil vreče uradno prešteti.

Tretji odstavek § 41. zagrebških zakonov pa se glasi: »Propusti li prodavalac službeno vago, to kupcu pristoji pravo dati službeno ustanoviti težino u izdatbenoj stanici. U takovom slučaju prodavalac ima odobriti kupcu službeno ustanovljeni manjak na težini.

Na podlagi tega bi razsodil vsak jurist in vsak lajik, da mora prodajalec plačati manko.

Toda glej, zagrebško razsodišče je bilo drugega mnenja in razsodilo, da ga mora plačati kupec in pravni tajnik je še celo povedal, da imajo vezane roke, ker se principiuelno vedno tako razsoja.

Razlogi pa so sledeči: Kar stoji v zakonah, sploh ne veže razsodišča. Običaj je, da se moka ne tehta, temveč se vreče le preštejejo in kupec je dolžan to sprejeti za uradno ugotovljeno težo. Da je pa vendar izključen vsak dvom, je moral dotični, ki je moko nakladal, in ki je v tem slučaju tudi osumljenec tatvine, priseči, da so imele vse vreče po 85 kg. Torej pisane borzne uzance, sad dolgoletnih izkušenj najboljših strokovnjakov in neizpodbitne uradne ugotovitve, podpisane od zanesljivih prič, ne veljajo nič, ampak se razsoja po nepisani uzanci zagrebške borze: Teža moke se ustanavlja s prisego onega, ki je blago nakladal.

Taka praksa zagrebškega borznega razsodišča je zelo značilna in mora presenetiti ne samo jurista, ampak tudi vsakega lajika; gornjo razsodbo naj bi si dobro zapomnili vsi naši trgovci!

Angleščina in trgovski svet.

Med novodobnimi jeziki zapadne civilizacije zavzema angleščina brezdvomno mesto prvega svetovnega jezika, in to ne le po številu prebivalstva in zamljepisnem obsegu onih predelov, v katerih dominira, temveč zlasti po svoji važnosti v mednarodnem trgovinskem prometu.

Področje tega jezika — angleški imperij in Zedinjene države Severne Amerike — obsega nad 500 milijonov ljudi po vseh celinah zemlje; torej eno četrtino celokupnega zemeljskega prebivalstva. Od tega odpade na britanske otoke in na angleške dominione in kolonije okroglo 400 milijonov ljudi, ostanek pa na Zedinjene države.

Angleški imperij obsega v glavnem: v Evropi britanske otoke; v Aziji predvsem Prednjo Indijo, številne otoke in kolonialne naselbine; v Afriki prostrane predele, ki se raztezajo od Egipta preko Sudana in Srednje Afrike do Kapske dežele, razen tega še gosto obljudene zapadno-afriške kolonije; v Severni Ameriki Kanado, dalje zapadnoindijske otoke in končno Avstralijo in Oceanijo. Kjerkoli prebiva v omenjenih krajih belo plemo, tam se govori angleško, le malo je takih predelov, kjer se je še deloma ohranila materinščina prvotnih kolonistov, kakor Francozov v Kanadi, ali holandskih Burov v Južni Afriki.

Vsega je kakih 150 milijonov ljudi, ki govorijo angleško.

Nemščina (80 milijonov), španščina (60 milijonov), francoščina (50 milijonov) in italijansko zaostajajo številčno in po svetovni veljavi daleč za angleščino. Seveda tudi ne prihajajo v poštev razen drugih ozirov oni jeziki, kateri so omejeni na določen kompakten teritorij; saj bi drugače kitajski jezik zavzemal prvo mesto na svetu.

Angleščina pa je tudi prvi trgovinski jezik sveta. Statistika nam pove, da je izmed vseh pisem, ki se dnevno s pošto po železnicah in parnikih prevažajo, polovica spisana v angleškem jeziku. Najdaljše železniške proge, najvažnejše prekoceanske ladijske zveze, največja industrijska in trgovska podjetja se nahajajo v območju tega jezika. Sicer zavzema v Evropi tudi francoščina velevažno mesto kot občevalni jezik politične diplomacije; in na Balkanu ter v onih predelih Sredozemskega morja, ki so najdalje časa bili pod turško vlado (razen Egipta), je deloma še francoščina mednarodni trgovski jezik. Drugače pa, kjerkoli se oddaljujemo od evropske obale, bodisi da se nahajamo na Oceanu, ali pa da se bližamo kaki drugi celini preko morja, povsod srečamo angleško zastavo (»Union Jack«), ali pa Amerikanca. Tako igra anglosaksonski živelj v političnem in gospodarskem življenju vlogo, katera je v marsičem slična pomenu rimskega cesarstva v starem veku; ker pa lahko trdimo, da solnce v angleškem imperiju nikdar ne zatone, se spominjamo španske velesile v 16. stoletju, o kateri je veljalo isto.

V Londonu in Newyorku se stekajo najvažnejše niti gospodarskega, posebno finančnega prometa; največje borze se nahajajo tu in v teh vele-mestih se osredotoči najživahnejši trgovinski promet. Tako vidimo, da ti dve mesti medsebojno tekmujejo glede števila prebivalcev; tu kakor tam se je nabrala množica ljudi po kakih sedem milijonov, in vsa cestna, podzemeljska, nadcestna in zračna prometna sredstva ne zadostujejo ogromnim prometnim potrebam takega skupljanja ljudskih mas.

Ni tu prostora, da bi bolj obširno razpravljali o tem, kako mogočno je angleška književnost v zadnjih stoletjih vplivala na literarno življenje vseh olikanih narodov. Koliko angleških dram in romanov je našlo svojo pot k nam. Naj tu le kratko omenimo svetovnoznana imena kakor: Shakespeare, Byron, Scott, Dickens, Wilde, Shaw, Mark Twain; ali Robinson — Defoe in Sherlock Holmes — Conan Doyle! Na odrih vse Evrope je komaj kak dramatik bolj znan kakor Shakespeare. Zato pa civilizirani narodi medsebojno kar tekmujejo v učenju angleščine; po javnih šolah, po klubih, v privatnem pouku, po čitalnicah se vedno bolj širi znanje tega važnega jezika, katerega pouk se v naši dobi največ neguje izmed vseh modernih jezikov.

Saj občutimo tudi mi vedno bolj intenzivno, kako se ta jezik polagoma vrine v našo vsakdanjo govorico: kakor dobivamo najboljše stroje in je-klene predmete, najfinčje tkanine, najboljši papir iz Anglije, tako je moška moda, vse športno življenje, ureditev modernih pisarn in vsa njih oprema prenapojena z angleško-ameriškim duhom. Vsak deček pri nas že pozna pomen besed, kakor: »Dres, sweater, cheviot, plaid, boxcalf, lawn tennis, racket, match, goalkeeper, bicycle, Derby, meeting, start; Five o'clock tea, Tourist Office, Horse Power, Underwood, Remington«; in vsak mladenič si želi, da postane »perfect gentleman«. Seveda pa tudi le prepogosto doživljamo, da slišimo napačno izgovorjavo teh besed; tako boš slišal, da si deček obleče »suiter«, mesto pravilno »sweater« (sweater). S tem pa se dotaknemo problema, s katerim se treba pri nas še posebno korenito baviti; to je pouk angleščine.

Res je, da tvori izgovorjava an-

gleških besed za neangleža najtežji problem vsega učenja. Z druge strani pa je angleška slovnica, oblikoslovje in sintaksa, izredno enostavna, tako da se dotičnih pravih skoro kar mimogrede naučiš; in vse te muke, ki jih v drugih jezikih povzročajo nepravilni glagoli ali zloglasni »konjunktiv«, je v angleščini omejen na minimum. Besedni zaklad tega jezika je izredno bogat; toda pri učenju nam pride prav znatna na pomoč znanje nemščine in še kakega romanskega jezika, zlasti francoskega (ki tvori nad polovico besednega zaklada angleščine) ali vsaj latinščine. Čitano angleško besedo učenec že kmalu razume. Težje je, da pravilno izgovarja in naglaša; najtežje pa ostane, razumeti Angleža, kadar govori svojo materinščino. Radi tega pa je v pouku angleščine v večji meri kot za druge jezike potrebna živa beseda in dobra konverzacija; in zato lahko opazimo, da se nežni spol vsled svoje večje spretnosti v konverzaciji hitreje nauči tega jezika kot moški.

(Konec sledi.)

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.:

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

Stranka je torej pri tej eni pošiljativi vsled nepoznanja tarifnih določb plačala za celih 2187.10 Din več, kakor bi bila plačala, ako bi bila pravilno postopala.

Eventuelna reklamacija, tudi sodnim putem uvedena, bi bila popolnoma brezuspešna, ker ni stranka zahtevala tehtanja na skladiščni tehnični, za vsako robo posebej, marveč je pustila cel vagon šele po natovoritvi na mostovnici pretehtati. Vsled tega je bila krivda stranke, da se je tako visoka vozarina zaračunala.

Ko bi bila imela stranka tariferja, ki bi jo bil na zgoraj navedeno določbo opozoril, bi si bila prihranila lepo vsoto 2187.10 Din in to pri eni sami pošiljki in na kratko razdaljo 140 km. Da taka trdka lahko na stotisoče dinarjev v enem samem mesecu na ta način na voznini preplača, je samo ob sebi umljivo.

Pri tej priliki bi še naše lesne trgovce opozoril na nekaj.

Rezani in okrogli les domačih dreves, daljši kot 2.5 m, tarifira v vagon-skih nakladah (najmanj 10.000 kg) v Jugoslaviji po razredu B. Generalna direkcija drž. žel. v Beogradu je pa publicirala olajšavo, in sicer za transporte lesa od vseh postaj v Jugoslaviji severno Niša v Djevdjelijo tranzit za Solun, in sicer na ta način, da tarifira tak les po razredu C. Olajšava velja od 1. junija 1924. Pozneje pa je bila izdana naredba, glasom katere se je ta pogodnost dovolila že z veljavnostjo od 1. maja 1924. Ker so pa postaje to zadnjo naredbo dobile šele koncem meseca maja, so računale ves mesec maj te transporte po razredu B, zato se bodo razlike med razredom B in C glasom zadnje navedene naredbe povrnila potom refakcije.

Zato naj bi vsi lesni trgovci, ki pošiljajo les v Djevdjelijo trz., dali svoje tovarne liste (duplikate) preračunati kakemu izvežbanemu tariferju, da jim ta zrekamira te difference od železniške uprave.

Da so te difference precej znatne, naj pokaže sledeča primera:

Grosuplje — Djevdjelija 1250 km, razred B 47.60 Din, razred C pa 33.60 Din za 100 kg, torej diferenca pri enem vagonu z 10.000 kg 1400.— Din, kar se gotovo izplača reklamirati.

Kako nastajajo še pomote v računanju vozarine v škodo strank, naj pokažem še v par slučajih.

Za razumevanje teh slučajev pa moram najprej citirati že omenjeni § 67. obratnega pravilnika.

§ 67.

»2. pošiljač lahko v voznem listu predpiše pot, po kateri naj se prevaja blago in tarife, ki se naj

uporabljajo. V tem primeru pa sme železnica pobrati vozarino na podlagi danih predpisov.

3. Ako ni katerega izmed predpisov, omenjenega v odst. 2., naj uporabi železnica pri živih živalih in br-zovoznem blagu tisto tarifo, ki nudi najkrajši rok dobave, in ako je rok dostave po več potih enak, tisto tarifo, ki nudi najcenejši vozninski postav-vek, pri tovarnem blagu pa tisto tarifo, ki nudi najcenejši vozninski postav-vek in, ako so vozninski postavki enaki po več potih, tisto tarifo, ki nudi najkrajši rok dostave.

Sedaj pa vzemimo konkreten slučaj (tudi iz moje prakse):

Vse postaje bivše južne železnice severno od Zidanega mosta in proge Celje—Velenje—Dravograd-Meža drž. žel. so pošiljale in pošiljajo v Metliko vse pošiljke preko Ljubljane in računajo tudi vozarino preko te poti. Maribor gl. kol. je n. pr. računal:

Maribor—Ljubljana 156 km I. Din 56.20, II. Din 25.20, A Din 15.10 itd. za 100 kg,

Ljubljana—Metlika 130 km I. Din 46.80, II. Din 21.00, A Din 12.90 itd. za 100 kg,

skupaj 286 km I. Din 103.00, II. Din 46.20, A Din 28.00 itd. za 100 kg.

Glasom § 67. obr. prav. je pa najcenejša pot čez Zagreb, in sicer:

Maribor—Zagreb 168 km I. Din 59.20, II. Din 26.40, A Din 15.9 itd. za 100 kg,

Zagreb—Metlika 96 km I. Din 37.20, II. Din 17.10, A Din 10.60 itd. za 100 kg,

skupaj 284 km I. Din 96.40, II. Din 43.50, A Din 26.50 itd. za 100 kg,

torej difference: I. Din 6.60, II. Din 2.70, A Din 1.50 itd. za 100 kg, in tako tudi pri vseh drugih razredih, specijalnih in izjemnih tarifah. Na ta način sem zrekamiral za metliške trgovce lepe vsote, katere so tudi dobili povrnjene.

(Dalje sledi.)

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Brodu na Savi izdeluje podpetnike tudi družba »Slaveks« in jih izdelata na leto približno 50.000 parov.

V Ljubljani izdelata tovarna telovadnega orodja na leto 500 bradelj, 800 drogov, 500 krogov in 500 konjev.

Spričo tega je nepotrebno, da bi se telovadno orodje uvažalo iz inozemstva.

V Osijeku je pričela obratovati tovarna lesnih izdelkov trdke Mengeša in Plocnerja. Izdeluje lesena kolesa za transmisije, lesene zamaške za sode (v zadostni množini za celo državo), lesene samokolnice in držaje za metle.

Lesene zamaške in samokolnice izdeluje tudi tvornica »Polet« v Doboju (Bosna).

V Kili (Bačka) se nahaja strgarska delavnica Nikole Abela, ki izdeluje na mehaničen način: strgarske sestavne dele za pohištvo, držaje za ščetke in omela, šablone za klobuke itd., celoletno za 250.000 Din. Delavcev zaposluje 13.

V Radovištu se nahaja mehanična delavnica Gregorja Kalsoviča, ki izdeluje obode za sita, stole in druge lesene pohištvene in gospodarske predmete.

V Slovenjgradu ima trdka Lavenčič in drug iz Ljubljane tvornico za izdelovanje meril, ki je bila preje last A. Sigla in sina. Na leto more izdelati 1.400.000 meterskih meril. Ta množina more do dobra kriti potrebščino tuzemstva. V obratu je 100 specijalnih strojev z električnim pogonom (turbina s 30 HP).

V Polzeli (Slovenija) se nahaja tvornica metrov, meril in ravnil in drugih podobnih predmetov.

V Zagrebu izdeluje Mosterova tovarna specijalne lesne izdelke (držala, ravnila itd.), katere deloma tudi izvažata. Njeni izdelki so prvovrstni.

V Bilkežu (Bačka) izdeluje Ivan Turo veternjače (okoli 300 komadov na leto), ročne ropotulje itd.

V Zagrebu se nahaja tvornica Skrbica, naslednika bratov Vidaković, ki izdeluje po sistemu »Eslingen« lesene žaluzije, lesene tkane rolete, rolete po ameriškem sistemu »Flos«, mreže, konstrukcije za zavese itd. Na leto izdelata blaga v vrednosti 750.000 Din. Bratje Vidaković zidajo sedaj novo tvornico, ki bo v celoti krila vso potrebo podobnih izdelkov v naši državi.

V Osijeku se nahaja tovarna zaves, ki je last Nenada Srnića. Bavi se z izdelovanjem vseh predmetov, ki spadajo v to stroko. Na leto izdelata 3500 do 5000 žaluzij, 2000—3000 rolet iz lesne tkanine, 5000—7000 platnenih rolet, 1000—1500 rolet z železnimi palicami, 340—700 železnih in jeklenih rolet za prodajalne itd. Tvornica ima 25—40 delavcev in uporablja motor z 12 konjskimi silami in 7 raznih strojev za obdelavo lesa in železa.

V Zagrebu ima tvornico roletov tudi g. Hibah, ki pa izdelata manjše množine nego osješka tovarna. Z izdelovanjem roletov se bavi v Zagrebu tudi trdka Hlodek in Bitić v Meduličevi ulici.

Lesene hiše izdeluje v Zagrebu delniški družba »Dom«. Bavi se tudi s stavbenim mizarstvom. Lesene hiše izdelujeta tudi trdki Rudolf Suhv in Sarajevu in Keršić v Ljubljani.

V Zagrebu in Ljubljani se osnovljajo tovarne za izdelovanje lesenih otroških igrač. Te industrije bi se morala poprijeti hišna industrija.

V obratu raznih hišnih industrij se izdelujejo skoro po vsej državi razni leseni izdelki za potrebščine kmetovalca, na primer: kolovrati, korita, vile, grablje, skrinje, razni držaji, žlice, skleda, krozniki itd. Proizvajajo se pa tudi sodarski in kolarski izdelki, o katerih hočemo še posebej govoriti. To izdelovanje je za kmetovalce postransko, za cigane, ki so raztreseni po celi državi pa glavno opravilo.

V Sloveniji izdelujejo kmetovalci vile, lopate, obode, sita z dnem iz lesenih viter, lesena kladiva itd. v okolici Ribnice. Tej hišni industriji je treba posvečati posebno pozornost, da se vzdrži in še bolj razvije, kajti povsod, kjer je udomačena hišna industrija te ali podobne vrste, prebivalstvo ne more živeti edino od poljedelstva ali živinoreje in je zaradi tega prisiljeno, da se bavi tudi s takimi posli.

V vsakem kraju, kjer je udomačena hišna industrija, je treba proučiti razmere, da se mu more po možnosti pomagati. Razumljivo je, da pride pri tem v poštev edino pomoč iz državnih sredstev.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Novosadska elektna borza, katero se je nameravalo otvoriti dne 1. oktobra t. l., začne poslovati šele tekom meseca oktobra t. l., ker še niso dovršena vsa pripravljala dela. V Novem Sadu posluje sedaj le produktna borza.

Kongres za prosto trgovino. V Londonu se je te dni otvoril mednarodni kongres za pospeševanje proste trgovine. Na kongresu, ki bo trajal dva dni, je zastopana med drugimi državami tudi Nemčija. Zastopnik Nemčije je izjavil, da je Nemčija pripravljena dopustiti prosto trgovino z vsemi državami, ki ne delajo ovir uvozu nemškega blaga.

Insolvenca v Avstriji. — Število družstvu kreditorjev prijavljenih konkurzov se nadalje zmanjšuje. V mesecu avgustu 1924 je bilo prijavljenih le 33 konkurzov (v juliju t. l. 38). Dve tretjini konkurzov je prijavila trgovina in le eno tretjino industrija.

Perzijske preproge na turških tržiščih. — V mesecu avgustu t. l. je Turčija prodala v Njujork za 250.000, v Italijo za 80.000 in v srednjeevropske države preko Trsta za 120.000 turških lir perzijskih preprog. Prodaje so se nastopne vrste: Jeveran, Tebris, Mosul, Heriz, Afgan in Kavkaz. Koncem meseca julija t. l. je došlo za tranziten promet v Carigrad 1919 bal perzijskih preprog.

Zunanja trgovina Češkoslovaške. — Izvoz blaga iz Češkoslovaške je padel

v avgustu za okroglo 200 milijonov kron in je znašal 1111 milijonov napram 1312 milijonov čK v juliju 1924. Napram avgustu lanskega leta je večji za 129 milijonov. Celoleten izvoz v prvih osmih mesecih t. l. je dosegel vsoto 10.255 milijonov čK, t. j. za 2652 milijonov več kakor v isti dobi prejšnjega leta. Največ se je izvozilo v Avstrijo (za 2201 milijon čK, prejšnje leto 1545) in v Nemčijo (za 1949 milijonov čK, lani za 1970 milijonov).

Cene v avstrijski veletrgovini. — Ako se cene v avstrijski veletrgovini preko dolarskega kurza preračuni na zlato podlago, je znašala indeksna številka v mesecih junij do september (1914 = 100) 127, 133, 140 in 135. Zadnja znana indeksna številka ameriške veletrgovine je znašala za mesec junij 145. Dasi se more obe številki primerjati le s pridržki, se vendar kaže, da se avstrijska indeksna številka vedno bolj približuje cenam na svetovnih trgih.

Industrija.

Obnova kartela sladkornih tovarn. Sladkorna industrija se zelo prizadeva, da bi se kartel obnovil. Vse tovarne, razen osješke in one v Belem Manastiru, so voljne stopiti v kartel. Obnovitev kartela bi tovarnam omogočila, da dvignejo sladkorne cene in ukinejo konkurenco, ki jim je v zadnjih tednih povzročila znatne izgube.

Svetovna produkcija sladkorja. — Te dni objavljena cenitev svetovne produkcije sladkorja pričakuje, da bo letošnja produkcija dosegla 22 milijonov ton napram 19 milijonov ton v prejšnjem letu.

Obrt.

Oddaja kolodvorske restavracije v Zenici v zakup. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 25. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede oddaje kolodvorske restavracije v Zenici v zakup. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Denarstvo.

Avstrijski šiling in bilance. — Med predlogami, ki se predložijo v kratkem avstrijskemu parlamentu, se nahaja tudi zakonski osnutek o uvedbi šilinga kot nove avstrijske valute. Ta ima nadomestiti krono s 1. januarjem 1925 v razmerju 1 Sch (šiling) = 10.000 K. Zlata teža šilinga se določi z zakonom. Vsi računi se morajo glasiti od 1. januarjem 1925 dalje v šilingih in vse knjige v šilingih. V zvezi s tem bo urejen tudi prehod na šilingške bilance tako, da se morajo sestaviti za leto 1924 že v Sch. Za sestavo bilanc v šilingih se bo dovolil daljši rok.

Valorizacija. — Podjeljem, ki javno polagajo račune, usvarja velike težave dejstvo, da so primorana vrednosti iz predvojne dobe (nepremičnine, obratne naprave itd.) bilansirati še vedno v predvojni vrednosti tako, da take bilance ne nudijo točne slike premoženjskih razmer dotičnega podjetja. Vprašanje valorizacije je velike važnosti za ta podjetja. Da se to vprašanje zadovoljivo reši, je ministrstvo trgovine in industrije sklicalo posebno anketo prizadetih krogov, ki se vrši po vsej priliki v prvi polovici meseca oktobra tekočega leta.

Carina.

Uradni prostori ljubljanske carinarnice. — Direkcija državnih železnic odda dne 1. oktobra t. l. glavni carinarnici v Ljubljani eno nadstropje v zgradbi, kjer se sedaj nahaja gradbeni oddelek direkcije. — S tem je zadeva uradnih prostorov za glavno carinarnico za enkrat rešena.

Zopetno povišanje carinskega ažija. — Iz Beograda smo dne 30. septembra dobili brzopjavno poročilo, da je finančni minister carinski ažijo istega dne povišal za nadaljnjih 100%. Povišanje se namerava še nadalje stopnjevali, dokler ne doseže ažijo 1200%. — Carinski ažijo je znašal do 14. januarja 1923: 600%, do 31. avgusta 1924: 800%, do 30. septembra 900%; zvišal se je torej tekom dveh let za 400%.

Železni sodi — udomačen zavoj. — Generalna direkcija carin objavlja odločbo ministra financ, da je smatrali železne sode, preprosto obdelane ali samo pocinkane, po pravilih o tati za udomačen zavoj. Carinarnice imajo nalogo, da ob ugotavljanju čiste teže blaga, ki se uvaža v označenih sodih, odločijo taro, določeno za lesene sode.

Davki in takse.

Za naše vinogradnike! — Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru opozarja vse proizvajalce vina, da so zavezani v roku 10 dni od dneva, ko so izprešali vino, prijaviti dobljeno količino vina pristojnemu oddelku finančne kontrole. Nadalje je vsak, kdor proda vino, dolžan, da prijavi pristojnemu oddelku finančne kontrole prodano količino vina, predno ga izroči kupcu. Na vsako tako prijavo dobi prodajalec vina od finančne kontrole za nezatrošarinjeno vino kontrolni list, za zatrošarinjeno vino pa svobodnico. Kontrolni list oziroma svobodnico mora prodajalec izročiti istočasno z vinom kupcu, ki pa mora kupljeno vino tekom 24 ur po prejemu prijaviti svojemu pristojnemu oddelku finančne kontrole ter izročiti istemu tudi kontrolni list oziroma svobodnico. Če pa je dobil kupec vino s kontrolnim listom, mora tudi v gori omenjenem roku 24 ur plačati odpadajočo trošarino in eventuelno občinsko doklado k trošarini. Kdor ne prijavi tekom 10 dni svojega vinskega pridelka ali opusti prijavo vina, bo kaznovan po čl. 85 trošarinskega pravilnika na denarno kazen 1000 Din, kalera kazen se ne more znižati. Kupec vina, ki ne prijavi tekom 24 ur prejetega vina in ga ne zatrošarini v istem roku v slučaju, da je sprejel nezatrošarinjeno vino, se bo smatral v smislu člena 77. trošarinskega pravilnika kot lihotapec ter ga čaka kazen v petkratnem znesku prikrajšane trošarine. Tudi se mu zapleni vino, ki ostane tako dolgo zaplenjeno, dokler ne plača prikrajšane trošarine in kazni.

Promet.

Nova železniška tarifa. — Visoke tarifne postavke naravnost ovirajo izvoz nekaterih predmetov, ker se tudi pripeti, da presega prevoznina vrednost doličenega predmeta. Na splošno željo gospodarskih krogov je prometni minister naročil komercialnemu oddelku, da izdela novo železniško tarifo, ki se bo ozirala na dosedanje pomanjkljivosti. Nova tarifa naj omogoči čim cenejši transport naših izvoznih predmetov, ker se linearno povišavanje postavk izvoz posameznih predmetov naravnost onemogočilo. Tarifne postavke so tudi za tuzemski promet tako visoke, da so povzročale posameznim strokam preobčutno škodo. Nova tarifa se izdela do konca leta 1924. na bazi znižanja sedanjih postavk za najmanj 20 do 30%.

Promet v sušaškem pristanišču. — Od evakuacije Sušaka, to je od 24. februarja t. l. pa do konca meseca junija t. l. je prispelo v sušaško pristanišče 68 parobrodov s tonažo 100.000 ton in 156 jadernic s tonažo 30.000 ton. Vračunjeni niso parobrodi rednih prog in male ladje izpod deset ton. Dospelo je od posameznih vrst blaga med drugim: 14.170 ton in 6189 hl vina, 7811 ton cementa, 4145 ton premoga, 230 ton gradiva, 288 ton slavnbenega peska, 3 ton olja, 548 ton drv, 20 ton apna, 1120 ton asfalta. Povprečni dnevni promet v sušaški luki je v označeni dobi znašal 20 vagonov, ako se vpoštevajo še promet rednih paroplovnih prog, pa 40 vagonov.

Trasiranje železnice Moravice—Kočevje. Direkcija drž. železnic v Zagrebu je pričela te dni s trasiranjem železniške proge Moravice—Kočevje. Ves material, stroji in delavci so osredotočeni na glavnih točkah, kjer se je delo pričelo.

Železniška zveza Praga z Rimom. Dne 1. oktobra t. l. se je otvoril direktni železniški promet med Prago in Rimom preko Linza, Ljubljane, Beljaka, Benetk in Bolonje.

Jadranska plovitba d. d. na Sušaku je izdala nov plovitbeni red, ki je stopil v veljavo dne 1. oktobra t. l. Interesenti ga morejo vpogledati v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Strokovno šolstvo.

Abiturijentski tečaj na državni trgovski akademiji v Ljubljani. Rok za vpisovanje je ravnateljstvo podaljšalo do 15.

oktobra. Redna predavanja se prično 16. oktobra ob 8. uri zjutraj. Predavalnica se nahaja v poslopju Glasbene Matice, Vegova ulica 7-II., soba št. 14. Vpisovanje se vrši v pisarni trgovske akademije, Aškerčeva ulica 9-II.

Gremijalna trgovska nadaljevalna šola v Ljubljani. Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse svoje člane, da se sprejemajo vajenci v gremijalno trgovsko na-

daljevalno šolo le še do 15. oktobra 1924, ker je stalež vajencev in vajenk docela že prekoračen. Sprejemajo se vajenci izključno s predpisano predizobrazbo 2 razredov srednjih šol ali 2 meščanskih razredov. Na poznejše prijave se načelstvo ne bode oziralo in bodejo vajenci, sprejeti po 15. oktobru t. l., obiskovali gremijalno šolo šele pričetkom drugega šolskega leta.

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpolniti Vaše zaloge »ZLATOPROG« mila točno in pravočasno!

Razno.

Trgovska pogajanja z Avstrijo. — Po poročilih beograjskih listov so se trgovska pogajanja naše kraljevine z Avstrijo prekinila, dokler se ne uveljavi nova carinska tarifa. Ta poročila niso točna, ker smo po najzanesljivejših virih informirani, da se pogajanja nadaljujejo. Kajti ministrski svet je na seji dne 29. t. m. vzel v razpravo novo carinsko tarifo in jo načeloma z malenkostnimi izpremembami odobril.

Program pomočnika finančnega ministra. — Novi pomočnik finančnega ministra g. Gospodnetić, ki je bil dosedaj ravnatelj carinskih skladišč v Zagrebu, širšim gospodarskim krogom znan po svojem temeljitem delu »Opšta carinska tarifa«, katero je izdal s sodelovanjem našega rojaka g. dr. Šmida, je nastopil te dni svoje mesto. Ob tej priliki je podal dopisniku beograjskih »Novosti« o svojih namerah, kolikor zadevajo reformo finančne uprave, izjavo, ki bo brez dvoma zadovoljila vso javnost, ki ima več ali manj posla s centralno finančno upravo. G. Gospodnetić je mnenja, da je nujno potrebno, da se aparat ministrstva razbremenijo in razne zadeve preodkazuje oblastnim finančnim upravam. S tem bo mogoče, da bo moglo ministrstvo posvečati večjo pozornost važnejšim nalogam, predvsem legislativnemu delu; odnosno izenačenju vseh strok finančne zakonodaje. — V teh stremljenjih bodo gospodarski krogi z vso vnemo podpirali g. pomočnika, ker ravno oni najtežje občutijo preobremenitev finančnega ministrstva, ki si je osobito glede posrednih davkov pridržalo odločanje tudi v takih zadevah, kalere bi mogla finančna deželna oblast ne le hitreje, ampak tudi stvarneje rešavati, ker poznajo razmere iz lastnega opazovanja.

Oslabitev nemškega železnega trga. — Odredbe, ki jih je nemška vlada napovedala za znižanje rezijske, so povzročile pri kupcih veliko rezerviranost. Predlovalna industrija in konsumenti čakajo, kakšen efekt bo imela izvedba odredb na cene železa. Ker so se znižale doslej le cene premoga, je prodaja železa zelo popustila in mnogi obrati, posebno v Poruhurju, mislijo na zopetno skrčenje obratovanja. Cene gredo zopet nazaj, četudi vzdržujejo obrati na zunaj še stare notacije. Polizdelek stane na tovarni 95 do 108 zlatih mark za tono, železo v palicah 110 do 115 zlatih mark, vezno železo 145 zl. M., debela pločevina notira 130 do 133 zl. M., srednja pločevina 145, tanka pločevina 155 do 170, valjana žica 125 do 130 zl. M. Te cene pa za poruhurske tovarne pomenijo izgubo, ker je že v miru stalo železo v palicah 90 mark, sedanji proizvodni stroški pa so mnogo višji kot predvojni. Kar se tiče konkurence, se čuti močna cena ponudbe belgijskih železnih tovarn.

Delniške družbe in družbe z omejeno zavezo na Češkoslovaškem. — Koncem leta 1923. je poslovalo na Češkoslovaškem 1193 delniških družb z delniško glavnico 5.823.796.000 čK in 2251 družb z omejeno zavezo z glavnico 938.000.000 čK. Od družb z omejeno zavezo se jih bavi 202 s steklarsko in podobno industrijo, 234 s kovinsko in strojno ter 149 s kemično industrijo, 250 z industrijskim izdelovanjem hranil, 607 s trgovskimi in podobnimi posli.

Poljska gospodarska razstava v Carigradu. — Dne 12. septembra t. l. se je v Carigradu svečano otvorila poljska gospodarska razstava. Poljaki hočejo na tej razstavi seznaniti Turčijo s svojimi poljedelskimi, rudarskimi in industrijskimi proizvodi. Sedanja poljska republika upa, da bo kot naslednica prejšnjega dela ruske industrije in enega dela nemške in avstrijske produkcije dobila primeren delež pri nabavah za nameravano obnovo Turčije. Najbolje je zastopana strojna industrija, osobito železniški material. Novi turški proračun, ki sicer še ni odobren, predvideva namreč izdatke 4 milij. turških lir za obnovo proge Anatol—Bagdad in 14 milijonov za zgraditev proge Swas—Samsun. Poljska podjetja si prizadevajo, da opozore merodajne faktorje na svoje izdelke in pridejo ž njimi v neposreden stik.

Poljedelska razstava v Skoplju. V soboto je bila otvorjena v Skoplju velika poljedelska razstava Južne Srbije. Razstavljeni so v velikem številu proizvodi vseh vrst. Kakor izgleda, bo ta razstava po svojem bogastvu in kakovosti jasno dokazala napredek krajev in produktivnost zemlje v Južni Srbiji. Otvoritev je bila zelo svečana in ji je prisostvoval poljedelski minister dr. Kulovec. Razstavitev razstave je dobro uspela in je zelo okusna. Kar je glavno, vsa prireditelj je prožeta z resnim stremljenjem, da bo razstava poučna za prebivalstvo tamošnjih krajev, kar ji bo gotovo popolnoma uspelo.

Pomanjkanje dela v Severni Ameriki. V Zedinjenih državah pomanjkuje tovarnam dela. Veliko tovarn je prenehalo z obratovanjem, nekaj jih je pa sklenilo delovni čas na 2—3 dni v tednu. Brezposelnost stalno narašča. Osobito veliko brezposelnih delavcev je v Kaliforniji, Washingtonu in v Čikagi.

Novi vagoni. Te dni je dospela v Beograd ena partija tovornih vagonov, kalere je naša država naročila v Nemčiji na račun reparacij.

Proti tovarniškemu dimu. — Češkoslovaško ministrstvo za javna dela je izdelalo osnutek zakona, s katerim se hoče zabraniti, da bi tovarniški dim še nadalje kvaril ozračje. Po tem zakonu bodo tovarniška podjetja zavezana, da preuredijo svoje naprave tako, da se dim ne bo spuščal v ozračje, ampak porabljal za druge namene, na primer za ogrevanje delavnic itd.

Razdelitev rezervnih fondov staroavstrijskih pokojninskih zavodov. — Pred nekaj dnevi so se pričela na Dunaju pogajanja nasledstvenih držav za razdelitev rezervnih fondov bivših avstrijskih pokojninskih zavodov. Pogajanja se udeležuje tudi zastopnik naše kraljevine.

Trgatev v Dalmaciji. — V okolici Šibenika je trgatav končana. Grozdje je docela zrelo. Trgatev se je vršila ob najlepšem vremenu. Vinogradniki hvalejo kvaliteto letošnjega mošta, češ da ni bil mošt že davno tako dober. Cene za mošt še niso določene, pričakuje se pa, da se bodo gibale od 150 do 200 Din za hektoliter.

Osnutek stanovanjskega zakona. — Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo osnutek stanovanjskega zakona, ki naj nadomesti sedanji stanovanjski zakon, ki velja le do konca leta 1924. Osnutek v sedanji obliki bo tvoril pod-

lago za posvečevanje z zastopniki posestnikov in najemnikov, katero namerava v doglednem času sklicati ministrstvo za socialno politiko. V osnuku je za trgovske kroge posebno važno določilo glede poslovnih prostorov, za kalere se po osnuku ukinejo vse omejitve. S tem se je ustreglo kompromisni zahtevi naših gospodarskih krogov, ki so v prošlem letu skoro soglasno zahtevali, da se za poslovne prostore ukinejo vse omejitve stanovanjskega zakona.

Dawes o svojem načrtu. — General Dawes je te dni v nekem svojem govoru izjavil, da obsoja politiko, kakoršna se je v Evropi vodila zadnjih pet let. Tekom zadnjih pet let je politično udejstvovanje uničilo gospodarstvo v evropskih državah. Njegov načrt je bil sprejet, ker Evropa ne more več nadalje po sedanjih metodah voditi politike. Evropa je pripravljena izvesti ta načrt. Z načrtom je v ozki zvezi nemško posojilo, za katero se Amerika jako zanima. Ako posojilo uspe, je pričakovali, da uspe tudi Dawesov načrt.

Ljubljanska borza.

Dne 1. oktobra 1924.

Lesni trg. Trami, od 3/3 do 8/10 monte od 4 do 10 metrov dolžine, fco. meja, denar 395; trami od 4—13 m dolž. 8/8, 8/11, 11/11, 11/13, 13/16, 16/19, 16/21, 19/24, 21/27, fco. meja, denar 425; deske I., II., 20, 25, mm fco. meja, blago 700; stakete 1.40 m, na drobnem koncu 2 1/2 do 4 cm, fco. nakladalna postaja, blago —.50; hlodi, smrekovi, 10% jelovi, dolž. 4 m, deb. 10 cm naprej, fco. Novo mesto, 3 vag., denar 325, blago 330, zaključki 325; oglje, Ia, vilano, fco. meja, denar 114; drva suha bukova 1 m dolž., fco. nakladalna postaja, 5 vag., denar 26.50, blago 27, zaključki 26.50; jesenovi suhi plohi 20 do 100 mm, fco. Domžale, blago 1400; bouls hrastovi 27, 30 cm, 2 1/2—4 m dolžine, fco. Ljubljana, blago 1500.

Zitni trg. Pšenica domača fco. Ljubljana 370 den.; pšenica baška par. Ljubljana 415 bl.; koruza baška par. Ljubljana 325 bl.; oves baški par. Ljubljana 315 bl.; fižol ribničan fco. Ljubljana orig. 525 bl.; fižol prepeličar fco. Ljubljana orig. 450 bl.; fižol mandalon fco. Ljubljana orig. 525 bl.; laneno seme medžmursko par. Ljubljana pol vag. 640 den., 640 blago, 640 zaključek.

Ostalo blago. Konoplja mandžur. b/n fco. Ljubljana 880 repica divja fco. slavonska postaja 255; krompir uzanč. fco. naklad postaja 120; orehi fco. Ljubljana 400; Ia garant. banatska mast za kg fco. mag. Ljubljana 35; Ia soljena samo hrbtna slanina mag. Ljubljana 34; Ia pre-kajena slanina mag. Ljubljana 36; suhe gobe srednje kakov. fco. Ljubljana 60.

Elekti. 2 1/2 % drž. renta za vojno škodo 114—110; Celj. pos. d. d. 210; Ljubljanska kred. banka 225—233; Merkant. banka 123—130; Prva hrv. štedionica 916—919; Slavenska banka 96; Strojne tov in liv. 135—150; Trboveljska prem. družba —.; Zdr. pap. 115—120—115; 4 1/2 % kom. zad. dež. banke 89.

Iz naših organizacij.

Trgovski gremij v Ribnici je imel dne 28. septembra 1924 občni zbor, kalerega se je udeležilo približno 60 članov. Ob 14. uri otvori gosp. načelnik Jos. Divjak zborovanje, pozdravi navzoče in se zahvali za udeležbo. Nato preide na dnevni red ter poda svoje poročilo, ki je obsegalo delovanje gremija v letu 1923. Poročilo je obsegalo več važnih točk, med temi navedeno: Nič manj kot trikrat se je interveniralo pri srezkem poglavarstvu in tudi pri zvezi gremijev radi odprave krošnjarnjenja z manufakturo ki se je v našem okolišu zelo razpaslo. Akcija je imela delni uspeh, ker so orožniške postaje dobile od srezkega poglavarstva naloge, da naj se krošnjarnji in sejmarji strogo kontrolirajo in konkretni slučajji takoj naznanijo. Vršile so se razne akcije v davčnih zadevah, tako napoved in prijave za lošne trgovine, agitacija radi volitve v dohodninske komisije. Tudi trgovci in krošnjarnji s suho robo so imeli v tekočem letu dva sestanka, ker sta jim Italija in Avstrija prepovedale tamkaj trgovati in krošnjarniti. Glasom zveznega dopisa št. 738-24 so imele naše prošnje delni

uspeh; Italija je dovolila ondot s suho robo trgovati in krošnjariiti; z Avstrijo ni še pogodba sklenjena. Interveniralo se je pri Direkciji pošte in telegrafa radi dvakratne vožnje pisemske pošte; glasom dopisa poštne direkcije št. 30.500-II. ex 1924 se je naši prošnji ugodilo in ima tako Ribnica dvakratno zvezo z Ljubljano. Tudi smo pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo dosegli, da ni treba gremijalnih vlog na oblastva kolekovati s kolekom za 5 Din, kakor so iste prvič zahtevale.

Po tem poročilu je sledilo poročilo tajništva, ki je obsegalo v glavnem naslednje podatke: v letu 1923. je bilo v gremiju celokupno 350 članov. Pristopilo je v letu 1923. 36 članov, izstopilo vsled položitve obrtnega lista pa 48 članov; učencev in učenk je prijavljenih 20; izučilo se je učencev in učenk 5; pomočnikov je prijavljenih 9; izstopili so 3. Članarino za leto 1923. ni plačalo 12 članov, za leto 1923. pa 12 članov. Dopisov je bilo sprejetih 167, odposlanih pa 240.

Temu poročilu je sledilo potem poročilo blagajnikovo, ki izkazuje v preteklem letu naslednje dohodke in stroške:

Dohodki: gotovina v posojilnici 5.939 Din, 50 komadov kupljenih delnic Slov. d. d. 5.000 Din, gotovina pri ček. zavodu 824 Din 6 p, inkorporacija, sprejemnina in oprotnina vajecev 3.563 dinarjev, letni prispevki 6.385 Din; skupaj 21.711 Din 6 p.

Stroški: prispevek Zvezi gremijev 3.000 Din, plača za tajniška dela 3.000 Din, naročnina Trgovskega in Uradnega lista 214 Din 50 p, pisarniške potrebščine 619 Din 67 p, nakazilo za poštne pravilnik 30 Din, prispevek za obrtno-nadaljevalno šolo 100 Din; skupaj 6.964 Din 17 p.

Rekapitulacija izkazuje: dohodkov 21.711 Din, stroškov 6.964 Din; ostanka dne 31. decembra 1924. 14.747 Din 89 p.

Računi in priloge so bile pregledane in se je ugotovilo, da je blagajniška knjiga z vsemi prilogami v redu.

Nato je bil sprejet proračun za leto 1924.

Dohodki: ostanek od leta 1923. 14.747 Din 89 p, nakazilo posojilnici v Ribnici 5.000 Din, gotovina pri ček. zavodu 310 Din 80 p, inkorporacijska pristojbina, sprejemnina in oprotnina vajecev 5.403 Din, ostali letni prispevki leta 1922/23. 795 Din; skupaj 26.255 Din 69 p.

Stroški: prispevek Zvezi gremijev 3.500 Din, plača tajnika 4.000 Din, pisarniške potrebščine 835 Din 10 p, na-

ročnina Trgovskega in Uradnega lista 264 Din, poštne stroški 550 Din, razni stroški 232 Din; skupaj 9.381 Din 10 p.

Rekapitulacija: proračunjenih dohodkov 26.255 Din 69 p, proračunjenih izdatkov 9.381 Din 10 p; ostanek 16.874 dinarjev 59 p.

Potem se je vršila volitev, pri kateri so bili sporazumno voljeni: za načelnika g. Josip Divjak, trgovec v Ribnici; za podnačelnika gg.: Franc Fajdiga, trgovec v Sodražici in Ivan Lavrič ml., trgovec v Loškem potoku; kot odborniki gg.: Ivan Zidar, trgovec v Ribnici, Anton Pele, trgovec v Ribnici, Davorin Onič in Franc Pirkovič, oba trgovca v Ribnici, Karol Marolt, trgovec v Gorenji vasi in Adolf Knaus, trgovec iz Otave; za namestnike: Josip Miklavc, Luka Burja in Filip Pokovec, vsi trgovci v Ribnici; za pregledovalca računov: Ivan Lovšin in Franc Pust, trgovca v Ribnici. Po končani volitvi se je prešlo na spremembo pravil: Da se zaščiti vsaj deloma že obstoječa obrt in prepreči čezmeren naval tujcev, ki bi škodovali domači trgovini, so bile predlagane in sprejete naslednje spremembe pravil: vpisnina in oprotnina vajecev se zviša na 50 Din. Za trgovske obrti: trgovina z mešanim, kolonijalnim in špecerijemskim blagom, manufakturo, lesom, živino, vinom na debelo, vinom čez ulico v zaprtih steklenicah na 500 Din; za vse ostale obrti pa 100 Din. Za inozemca se zgoraj imenovane pristojbine zvišajo za 500%. V § 24., odst. 4. gremijalnih pravil, kazenske globe se zvišajo do 500 Din, in v § 32., točk. e): šolnina vajecev nečlanov pa na 100 Din za vsako šolsko leto. Navzoči so dalje sklenili, da se morajo, pričeni s 1. oktobrom t. l. dalje vse trgovine ob delavnikih od 7. ure zjutraj do 12. ure opoldne in od 1. do 6. ure zvečer odpirati in zapirati. Ob nedeljah in praznikih od 7. ure zjutraj do 12. ure opoldne odprto imeti, popoldan počitek.

Ko so se dala še nekaterim članom na vprašanja potrebna pojasnila, je zaključil načelnik ob 15.45 uri popoldne zborovanje.

Tržna poročila.

Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 26. sept. 1924 se je prišlo 272 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari, komad Din 200—225, 7—9 tednov stari Din 250—300, 3—4 mesece 350—550, 5—7 mesecev 875—950, 1 leto 1225 do 1375, 1 kg žive teže 12.25—18.75, 1 kg mrtve teže 23.75—27.50, 1 koza 112.50.

Cene za olivno olje v Dalmaciji. Neznatne množine, ki so od lanskega pridelka še na razpolago, se prodajajo po 20 do 21.50 Din za 1 kg franko Gruž. Cene spričo letošnjega pridelka padajo.

Sladkorne cene na Češkem. — Cene sladkorja na praški borzi so bile dne 29. septembra t. l. za blago letošnje kampanje v denariju: Ustje (loco) 227.50, Ustje-prislanišče 227.50, Kolin 222.50 in Pardubice 222.50.

Znižanje cen ruhrskemu premoğu. — S 1. oktobrom stopi v veljavo povprečno 10% znižanje cen ruhrskemu premoğu. Cene bodo sledeče: Maslni premoğu 15 zl. M. (=Förderkohle), 16.25 zl. M. (melierter Kohle), kosovni premoğu 20 zl. M., prani (=gewaschene Nuss) 17 do 20.50 zl. M., koksov premoğu 25.50 zl. M. Pečni premoğu (=Essekohle): 14.50 zl. M. (=Förderkohle), kosovec 20 zl. M., kokast 16 do 26.50 zl. M. Koks: za visoke peči 24 zl. M., talilniški koks 25 zl. M., lomljeni koks 13.50 do 30 zl. M., drobni koks presejan 23 zl. M., biserni koks 12.50 zl. M., koksov drobiž 4.50 zl. M.

Nekaj cen v trgovinah na drobno v Berlinu dne 12. septembra 1924. — Za 50 kg franko Berlin v zlatih markah: Ješprenj 16.50—17.50, makaroni 37—43, rezanci 20—23, riž (rangoon) 18—18.50, riž (glasiran) 23.25—31, brazilska kava 230—280, kava iz Sred. Amerike 300 do 375, beli fižol 20—24, sladkor (kristalni) 39—41, sladkor v kockah 44—47.50, slanine 95—100, maslo (inozemsko) 201 do 205, kakao 65—75, marmelada 30—36, kamena sol 3.10—3.70.

Dobava, prodaja.

Dobava drv. — Pri komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani se bo vršila dne 10. oktobra t. l. ponovna ofertalna licitacija za dobavo drv za kurjavo. O pogojih se interesenti lahko dnevno informirajo najpozneje do 9. oktobra med uradnimi urami pri imenovani komandi, Bleiweisova cesta 3, prilicje, desno.

Dobave. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 23. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani za dobavo cilindrskega in vulkanskega olja; pri ravnateljstvu dr-

žavnih železnic v Sarajevu za dobavo krp za čiščenje; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu za dobavo raznih barv, kemikalij, tekstilnega, električnega, krtačarskega in drugega blaga. — Dne 24. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu za dobavo raznega materiala za mašenje; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu za dobavo svinčenih plomb, krp in plalna za čiščenje, špage, konopnenih cevi in tkanine za signalne zastave. — Dne 25. oktobra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave črk in liskarskega materiala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave sikaiva, lanenega olja, terpentina, olja za brončiranje in kromofaga; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu za dobavo sestavnih delov svetilnik (slenja, cilindrov in električnih žarnic ter za dobavo loja, mila, barv, lanenega olja, terpentina, sikaiva, firneža, smole, gipsa, smirrovega plalna, steklenega papirja, krovne lepenke, katrana in krtačarskega materiala.

* * * Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državna borza dela v Mariboru. Od 21. do 27. septembra t. l. je bilo pri tej borzi 126 prostih mest prijavljenih, 167 oseb je iskalo službo, v 46 slučajih je borza posredovala uspešno in 140 oseb je odpotovalo. Č. l. januarja do 27. septembra pa je bilo 5801 mesto pripravljeno, 7752 oseb je iskalo službo, v 2609 slučajih je posredovala borza z dobrim uspehom in 1292 oseb je odpotovalo. Delo išče: 39 hlapev, 4 oskrbniki, 1 šafar, 24 viničarjev, 2 rudarja, 3 vrtnarji, 4 železostrugarji, 3. or. in podk. kovači, 17 stroj. ključavničarjev, 2 mehanika, 2 elektromonterja, 21 mizarjev, 1 žagar, 2 sodarja, 6 kolarjev, 4 usnjari, 2 sedlarja, 1 tapetnik, 24 kroj. in šivilj, 8 perle, 14 čevljarjev, 1 knjigovod. i mojster, 5 brivcev, 22 natakarjev in natakaric, 6 hot. sobaric, 6 zidarjev, 2 tesarja, 2 slikarja, 6 mlinarjev, 1 pivovarilec, 5 mesarjev, 7 pekov, 4 strojniki in kurjači, 65 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 10 slug, 24 trg. sotrudnikov in sotrudnic, 4 čuvaji, 3 hišniki in hišnice, 35 pisarniških moči, 14 vzgojiteljic, 80 gospodinj, kuharic, služkinj, sobaric, varušk itd., 29 vajecev in vajenk. — Delo je na razpolago: 122 hlapev in deklam, 200 rudarjem, 2 vrtnarjem, 2 kolarjem, 3 kolarjem, 1 žičarju, 1 meh. ključavničarju, 1 kovaču za nože, 3 izdelovalcem svilnenih bonbonov, 1 sodarju, 1 čevljarju, 1 čistilcu oken in parketov, 1 raznaševalcu peciva, 2 fotografoma, 1 trg. pomočniku, 3 izkušnim kurjačem, 1 izprašanemu strojniku, 1 pisarniški moči (moški), 4 cirkularistom, 40 vajecev, 3 vzgojiteljicam, 2 varuškam, 3 gospodinjam, 28 kuharicam, 50 služkinjam za gostilno, 2 šteparicama vrhnjih delov čevljev, 1 nadzirateljici, 1 kontoristki z znanjem srbohrvaščine.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo
in mlina da dišave s električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

TEODOR KORN
LJUBLJANA
POLJANSKA CESTA ŠT. 3.
Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Naprava stalovodov. — Kopališka in kletne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Veležganjarna M. ROSNER & Co. nasl.
VIKTOR MEDEN
v Ljubljani
izdeluje najboljše
likerje,
rum,
konjak,
slivovko,
brinovec,
tropinovec.
Kupuje sadje za žganjekuho.
Telefon Interurban štev. 71.

TISKARNA „MERKUR“
Trg.-ind. d. d. LJUBLJANA Telefon št. 553
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13
Tiska časopise, knjige, poselnice, brošure, letake, cenilke, pravila itd. itd.
Lastna knjigovoznica

Naročajte in razširjajte
„TRGOVSKI LIST“!

Priporočamo:
Jos. Petelinc
LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.
Vejbališči šivalni stroji v vseh spremah Grizmer, Adler za ročinske in obrtne rabe, istotam igle, olje ter vse potrebne dele za vse sisteme.
Na grob!

TVRDKA
A. VOLK
LJUBLJANA
Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov
priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moke najboljših banskkih mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ješprenj, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.
Telefon štev. 449.
Brzjavaj: VOLK.
ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Važno za trgovce!
Izšla je
Blasnikova
Velika Pratika
za navadno leto 1925, ki ima 365 dni.
Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je še danes najbolj vpoštevani in zahtevan od vsake slovenske rodbine.
Stane v nadrobni prodaji Din 5.—.
Trgovci dobe pupust tako, da je čeden zaslužek zasiguran.
Naroči se pri:
J. Blasnika nasled.
tiskarna in litografski umetniški zavod
v Ljubljani, Breg št. 12